

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 27 febr. 1893 kl. 1 e. m.

Konstitutionsutskottets memorial, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut vid behandling af utskottets utlåtande n:o 1 rörande väckt motion om ändrad lydelse af § 52 regeringsformen och § 33 riksdagsordningen.

I motion till innevarande Riksdag har herr *E. Norman* föreslagit sådan ändring af § 52 regeringsformen och § 33 riksdagsordningen, att Riksdagens kamrar skulle hvar för sig bland sina ledamöter utse talman och två vice talmän äfvensom att vid samtidigt inträffande förfall i en af kamrarne för både talmannen och vice talmännen, en af kammarens öfriga ledamöter skulle, på sätt vid val af talman eger rum, utses att tjenstgöra såsom talman för tillfället.

I afgifvet utlåtande öfver denna motion hemställde konstitutionsutskottet, att motionen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Enligt protokollsutdrag, som till utskottet ankommit, hafva Riksdagens kamrar vid behandlingen af nämnda fråga fattat olika beslut. Första Kammaren har såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antagit ett af herr *Behm* i reservation till utskottets utlåtande framställt förslag om tillägg till § 33 riksdagsordningen, så lydande:

Vid samtidigt inträffande förfall för både talmannen och vice talmannen i någon af Riksdagens kamrar utses under enahanda ordförandeskap, som nyss är nämndt, en af kammarens öfriga ledamöter att tjenstgöra såsom talman, till dess förfallet upphört.

Andra Kammaren deremot har bifallit en af herr *Ljungman* m. fl. vid utlåtandet fogad reservation, deri hemstälts, att Riksdagen måtte antaga nedanstående förslag till ändrad lydelse af § 52 regeringsformen och § 33 riksdagsordningen att hvila till vidare grundlagsenlig behandling:

Regeringsformen.

§ 52.

Riksdagens kamrar utse hvar för sig bland sine ledamöter talman och två vice talmän.

Riksdagsordningen.

§ 33.

1. Så snart fullmagterna undergått den i mom. 1 af nästföregående paragraf föreskrifna granskning samt berättelse om förloppet dervid blifvit af chefen för justitiedepartementet, eller den i hans ställe förordnad är, meddelad kamrarne, hvar i hvad dess ledamöter angår, välje hvardera kammaren bland sine ledamöter talman och två vice talmän.

2. Innan talmän blifvit valde, föres i hvardera kammaren ordet af den derstädes närvarande ledamot, som de flesta riksdagar bevisat, och, der två eller flere ledamöter i lika många riksdagar deltagit, den af dem, som är till lefnadsåren äldst.

3. Vid samtidigt förfall i en af Riksdagens kamrar för både talman och vice talmän utses, på sätt vid val af talman eger rum, en af kammarens öfrige ledamöter att tjenstgöra såsom talman för tillfället.

Dessa beslut äro i så måtto sammanstämmande, att hvardera kammaren velat i § 33 riksdagsordningen införa ett tillägg, afseende att meddela bestämmelse om huru det skall förfaras i händelse både talman och vice talman eller vice talmän i någon af kamrarne äro på en gång hindrade att tjenstgöra; och äro de å ömse sidor antagna tilläggen sins emellan i hufvudsak öfverensstämmande.

Deremot föreligger den olikhet mellan kamrarnes beslut att, under det Andra Kammaren för sin del beslutit att dels från Konungen till kamrarne sjelfva öfverflytta rätten att utse talmän och vice talmän, dels

ock öka vice talmännens antal till två inom hvardera kammaren, så har Första Kammaren lemnat gällande grundlagsbestämmelser i hithörande afseenden oförändrade.

Utskottet, som jemlikt § 63 riksdagsordningen tagit i öfvervägande, huruvida en sammanjemkning af de olika meningarna är möjlig, har härvid ansett de båda frågor, som i kamrarnes olika beslut innefattas, icke kunna eller böra särskiljas från hvarandra. En sammanjemkning af de olika meningarna har utskottet likväl trots kunna på det sätt åstadkommas, att Första Kammaren eftergifver sin fordran att vice talmännen skola utses af Konungen och att Andra Kammaren, som sålunda vinner sin önskan att kamrarne sjelfva skola ega att utse vice talmännen, i stället afstår från sitt anspråk att jemväl talmännen skola väljas af kamrarne sjelfva. Härigenom skall det af båda kamrarne såsom önskvärdt ansedda tillägget till § 33 riksdagsordningen kunna komma till stånd; och då vid en sådan sakens utgång något egentligt behof af att två vice talmän utses för hvardera kammaren icke torde förefinnas, föreställer utskottet sig att Andra Kammaren skall vilja frånträda sitt beslut i denna del.

I afseende å formuleringen af det ifrågavarande tillägget förefinnas några smärre skiljaktigheter mellan de båda besluten. Orden: »under enahanda ordförandeskap» i den af Första Kammaren antagna lydelsen synas utskottet bättre, än de i den af Andra Kammaren antagna lydelsen använda orden: »på sätt vid val af talman eger rum» uttrycka den ordning, under hvilken valet skall förrättas. Slutorden: »för tillfället» i den ena och »till dess förfallet upphört» i den andra lydelsen torde såsom helt och hållet obehöfliga böra utgå. Öfriga skiljaktigheter äro af så ringa vikt, att ett bedömande af den ena eller den andra redaktionens företräden i dessa afseenden icke torde böra ifrågakomma.

Utskottet hemställer alltså,

att kamrarne, hvar för sig med frånträdande af sitt ifrågavarande beslut, måtte antaga följande förslag till ändrad lydelse af § 52 regeringsformen och § 33 riksdagsordningen att hvila till vidare grundlagsenlig behandling:

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Regeringsformen:**Regeringsformen:**

§ 52.

§ 52.

Kamrarnes talmän och vice talmän utnämne Konungen.

Kamrarnes talmän utnämne Konungen.

Riksdagsordningen:**Riksdagsordningen:**

§ 33.

§ 33.

Så snart fullmagterne undergått den i mom. 1 af nästföregående § föreskrifna granskning samt berättelse om förloppet dervid blifvit af chefen för Justitie-departementet, eller den i hans ställe förordnad är, meddelad Kamrarna, hvar i hvad dess ledamöter angår, begäre hvardera Kammaren ofördröjligen hos Konungen, medelst deputation, talman och vice talman, dem Konungen då för hvardera Kammaren, bland dess ledamöter, utnämner.

Då i något af de fall, som i 91, 93 och 94 §§ regeringsformen förmälas, Riksdagen på de i samma grundlags 95 § nämnde vederbörandes kallelse sammanträder, eger hvardera Kammaren att, inom sig, välja talman och vice talman.

Innan talmän äro förordnade eller valde, efter thy ofvan sägs, föres i hvardera Kammaren ordet af den derstädes närvarande ledamot,

Så snart fullmagterne undergått den i mom. 1 af nästföregående § föreskrifna granskning samt berättelse om förloppet dervid blifvit af chefen för Justitie-departementet, eller den i hans ställe förordnad är, meddelad Kamrarna, hvar i hvad dess ledamöter angår, begäre hvardera Kammaren ofördröjligen hos Konungen medelst deputation talman, som Konungen då för hvardera Kammaren, bland dess ledamöter, utnämner. *Hvardera Kammaren utser derefter, inom sig, vice talman.*

Då i något af de fall, som i 91, 93 och 94 §§ regeringsformen förmälas, Riksdagen på de i samma grundlags 95 § nämnde vederbörandes kallelse sammanträder, eger hvardera Kammaren att, inom sig, välja *både* talman och vice talman.

Innan talmän äro förordnade eller valde, efter thy ofvan sägs, föres i hvardera Kammaren ordet af den derstädes närvarande ledamot,

som de flesta riksdagar bevistat, och, der två eller flere ledamöter i lika många riksdagar deltagit, den af dem, som är till lefnadsåren äldst.

som de flesta riksdagar bevistat, och, der två eller flere ledamöter i lika många riksdagar deltagit, den af dem, som är till lefnadsåren äldst.

Vid samtidigt inträffande förfall för både talmannen och vice talmannen i någon af Riksdagens Kamrar utses under enahanda ordförandeskap, som nyss är nämndt, en af Kammarens öfriga ledamöter att tjenstgöra såsom talman.

Stockholm den 27 februari 1893.

På utskottets vägnar:

O. Bergius.

Reservationer:

af herrar *Bergius, von Strokirch, Billing, Helander, Rudebeck* och *Säve*, som ansett, att i förevarande fall, der kamrarne beträffande sjelfva hufvudfrågan, nemligen rättigheten att utnämna kamrarnes talmän och vice talmän, fattat helt och hållet olika beslut, någon sammanjemkning af besluten icke lämpligen kunde ske, och att följaktligen den väckta frågan om ändrad lydelse af § 52 regeringsformen och § 33 riksdagsordningen förfallit;

af herr *Behm*, som yttrat: »Vid det förhållande att kamrarne, i anledning af de väckta frågorna om dels förändring af sättet för utseende af talmän och vice talmän, dels ökning af vice talmännens antal, vid ärendets pröfning fattat principiellt motsatta beslut, i det nemligen Första Kammaren förklarar sig icke önska ändring i någotdera af berörda hänseenden, medan deremot Andra Kammaren för sin del antagit förslaget att från Konungen till kamrarne öfverflytta rättigheten att utse talmän och vice talmän samt att öka vice talmännens antal, finner jag någon sammanjemkning af dessa stridiga beslut ej kunna åstadkommas.

Beträffande deremot den Riksdagens pröfning äfvenledes underställda frågan om införande i riksdagsordningen af bestämmelse om, huru förfaras skall, i händelse både talman och vice talman äro på en gång hindrade att tjenstgöra, äro båda kamrarnes beslut i hufvudsak öfverensstämmande, och en sammanjemkning dem emellan — sedan förslaget om två vice talmän nu måste anses hafva fallit — så mycket lättare att verkställa, som olikheten endast gäller uttryckssättet, medan deremot beslutens innehåll och syfte äro alldeles desamma.

Med anledning häraf har jag ansett utskottets förslag till sammanjemkning böra innefatta en hemställan, att Riksdagen ville för sin del antaga ett tillägg till § 33 riksdagsordningen, så lydande:

Vid samtidigt inträffande förfall för både talmannen och vice talmannen i någon af Riksdagens kamrar utses under enahanda ordförandeskap, som nyss är nämndt, en af kammarens öfrige ledamöter att såsom talman tjenstgöra.

af herr *Nyström*, som instämt med herr *Behm*;

af herr *Ljungman*;

af herr *Dahn*; samt

af herr *Hedin*.